

WERKCONFERENTIE TRAJECT – SPECIAAL ONDERWIJS 4 juni 2009

Aanwezig:

- Rijndam revalidatiecentrum: Robert Pangalila (revalidatiearts), Liesbeth van Kalsbeek (algemeen arts), Adèle de Sauda (maatschappelijk werker), Marlous Kolleman (ergotherapeut polikliniek volwassenen);
- Mytyschool De Brug: Hans vd Wal, Theo de Man, Anita Limpens (ambulant begeleider);
- ErasmusMC: Marij Roebroek (programmaleider Transitieonderzoek), Sander Hilberink (coördinator transitienet)
- Hogeschool Rotterdam, Kenniskring Participatie, Arbeid en Gezondheid: Harald Miedema (Lector Arbeid Kenniskring, projectleider TraJect), Joan Verhoef (ontwikkelaar/onderzoeker TraJect).
- Sophia Revalidatie Den Haag: Arthur de Grund (zorgcoördinator jong volwassenen)
- UWV: Renske Vonk (Wajong programma)
- emma@work: Lonneke Jansen (consultant)
- Vilans: Petra Crombach-Ribben
- Crossover: Brigitte van Lierop
- Freerk Steendam (beleidsmedewerker WEC-raad)

Inleidende presentaties: (zie bijlage voor handouts)

Presentatie TraJect

Presentatie Transitienet

Presentatie Freerk Steendam

Vragen naar aanleiding van presentatie Freerk Steendam:

Hoe sluiten de geschetste ontwikkelingen straks aan op arbeid?

Scholen worden loopbaancentra genoemd – als voorbereiding op wat daarna komt. Speciaal onderwijs heeft niet alleen te maken met arbeid, maar ook met zorg.

In veel gevallen (60%) wordt goed samengewerkt met re-integratiebedrijven, maar het wordt steeds moeilijker leerlingen te plaatsen. In overgang naar werk lopen veel dingen nog niet zo soepel.

Door verandering doelgroep (zwaarder) nieuwe expertise nodig, hiervoor ook nieuwe professionals aangetrokken, en bijscholing van personeel in speciaal onderwijs.

Master speciaal onderwijs wordt verplicht voor leerkrachten.

Tot waar loopt wettelijke verantwoordelijkheid/bemoeienis?

Praktijkonderwijs: vanaf 13 jaar, voorbereiding op arbeid. In tegenstelling tot havo/vwo/mbo-opleiding waar diploma eindpunt is, is bij praktijkonderwijs geen duidelijk eindpunt. Bemoeienis van de school loopt door tot uitstroom c.q. tot leerling uitgeleerd is; dit kan leeftijd van 20 jaar zijn. Vaak in laatste fase samenwerking met UWV, re-integratiebureaus zodat begeleiding naar werk daar voortgezet kan worden.

Hoe zit het met indicatiestelling regulier en speciaal onderwijs? Is niet eenduidig.

Vaak komen kinderen in het speciaal onderwijs terecht omdat ze elders vastlopen. Meest zichtbare problematiek wordt 'hoofdoorzaak', andere problemen worden hieraan 'gehangen'. Vaak is er sprake van complexe problematiek; persoon met enkelvoudige handicap volgt vaak regulier onderwijs. De indicatie moet aangescherpt worden, dit betekent dat er veel aan de hand moet zijn.

Informatie mytyschool De Brug

Theo de Man: heeft te maken met diplomagericht onderwijs (havo); circa 1/3^e van totaal aantal leerlingen. Probleem is bijvoorbeeld om gediplomeerd personeel in dienst te krijgen. Niet veel te maken met arbeidstoeleiding, leerlingen gaan met name naar beroepsopleidingen maar moeten daarvoor wel een goede keuze kunnen maken. Daarvoor is vaak stage nodig, zodat ze op grond van werkervaring een goede keuze voor een beroepsopleiding kunnen maken. Dit werkt aardig, maar het is een groot probleem om plaatsen te vinden. Plaatsing met name in het bedrijfsleven, veelal op redelijk niveau maar er bestaat veel angst bij werkgevers.

Na diploma is eindpunt bereikt (of deeldiploma, certificaat) en gaan leerlingen door naar MBO, met ambulante begeleiding.

Nu wel een aantal malen leerlingen teruggekregen van het MBO die zijn vastgelopen, met de vraag of er een andere weg ingeslagen kan worden.

Hans van der Wal: heeft te maken met het niet diplomagerichte onderwijs; circa 2/3^e deel van het totale aantal leerlingen. Doelgroep is divers met betrekking tot beperkingen op intellectueel en sociaal niveau. Er zijn verschillende uitstroomrichtingen: dagbesteding, beschermd werken (SW), en regulier werk; en aantal leerlingen (sinds 3 jaar) stroomt uit naar MBO.

Wat betreft dagbesteding zijn er veel ontwikkelingen die gericht zijn op arbeidsparticipatie, veel werkprojecten (administratief, schoonmaak) waar geen geld tegenover staat maar waar leerlingen wel arbeidsmatig bezig zijn. Ook projecten waar ze leren koken of meer creatief bezig zijn.

SW: leerlingen met sociaal, intellectueel en praktisch meer mogelijkheden gaan veelal naar SW en dat komt vaak neer op licht montagewerk, productiewerk; dit is niet tot ieders bevrediging.

Regulier werk: is altijd in samenspraak met re-integratiebedrijf, en start altijd tijdens eindfase als leerling nog op school zit. Gezamenlijk wordt een traject uitgezet, dat pas wordt afgerond als leerling plek heeft gevonden. Dan ook school verlaten.

Leerlingen die instromen in MBO: in samenspraak met ambulante begeleiding.

Grootste deel (60-70%) dagbesteding, toenemend deel stroomt in bij arbeidsmatige projecten. Wat betreft vaardigheid en intellectuele vermogens zou regulier werk mogelijk zijn, maar door onzekerheid en omgaan met druk is dit vaak net te hoog gegrepen.

Aanzienlijk deel (20%) naar sociale werkvoorziening, dan regulier werk en studie.

De Brug werkt samen met één vast re-integratiebureau (Maatpak).

Uitwisseling in twee groepen.

Inhoud van de begeleiding:

- wat is inhoud van geboden begeleiding
- hoe wordt begeleiding georganiseerd (disciplines) en gefinancierd
- wat kan verbeterd worden

emma@work is een uitzendbureau, en bemiddelt tussen vraag en aanbod.

Werkwijze: uitgebreide intake (ziekte, school, werk; leidt tot profiel voor werkgever); contacten werkgevers ivm arbeidsplaatsen; contacten jobcoaches (WaJong) i.v.m. arbeidsplaatsen voor een duur van meer dan ½ jaar.

In Rijndam wordt bij volwassenen samengewerkt met re-integratiebureau (Jobstap), waarbij elk de expertise van de ander nodig heeft. Dit werkt goed.

Met de nieuwe Wajongwet komen jongeren vanaf 18 jaar 'in dienst' van UWV, en worden door een werkcoach direct naar aanbod geleid. Het definitieve claimmoment wordt daarmee uitgesteld. De invloed hiervan moet nog blijken.

Traject is wellicht juist geschikt voor doelgroep van de WIJ (Wet Investeren in Jongeren), en voor met name de 'lagere niveaus'. Jongeren met een iets hoger opleidingsniveau kunnen terecht bij emma@work, of re-integratiebureau.

De 'Wet investeren in jongeren' verplicht gemeenten jongeren van 18 tot 27 jaar die zich melden voor een uitkering een aanbod te doen. Dit kan een baan zijn, een vorm van scholing of een combinatie van beide, afgestemd op de situatie van de jongeren. Als zij werk accepteren krijgen ze salaris van de werkgever. Bij acceptatie van het leeraanbod krijgen ze waar nodig een inkomen dat even hoog is als de bijstandsuitkering. Als zij het aanbod niet accepteren dan krijgen zij ook geen uitkering van de gemeente.

Omdat re-integratie-trajecten op zichzelf niet altijd zo succesvol zijn ontstaat er een nieuwe ontwikkeling waarbij de combinatie met zorg meer gelegd wordt. Per oktober komen er ook nieuwe meetpunten voor succes waarin een combinatie van zorg en arbeidstoeleiding naar voren komt.

De vraag wordt verder geëxpliciteerd, door in te gaan op aansluiting van aanbod (TraJect) op revalidatie en re-integratie zodat een win-win situatie gecreëerd wordt. Bij implementatie van TraJect moet dan het product centraal staan, waarbij het gaat om unieke kenmerken, het vertalen daarvan en als ondersteuning aanbieden aan revalidatie, scholen, e.d. Daarbij is ook contact met bedrijven nodig om te inventariseren wat zij willen of eisen om jongeren te kunnen plaatsen.

Het gaat er om hoe verschillende partijen elkaar vinden, en gebruik kunnen maken van de expertise van elkaar. Nu het aanbod en de expertise er is gaat het om het leggen van relaties tussen revalidatie, reïntegratie, en scholen.

Samenvatting Harald Miedema:

Vanuit de vraag naar het aanbod kwam naar voren dat aanbod vanuit rapporten e.d. wel bekend is c.q. te verkrijgen is, hoewel dit niet bij iedereen bekend is. Aandacht is vervolgens meer gericht op hoe revalidatie en re-integratie bij elkaar te krijgen zijn, aangezien dit toch lastig blijkt te zijn (en o.a. vraagt om keuze t.a.v. grotere partijen met landelijk netwerk, of juist kleine bedrijven met specifieke expertise). In tweede groep werd voorgesteld een projectgroep op te zetten met vertegenwoordigers uit de verschillende hoeken.

Ten aanzien van doelgroepen is aan de orde geweest dat voor jongeren met MBO-1 niveau na school een extra traject als TraJect zinvol is, omdat extra aandacht nodig is. Hoogopgeleide jongeren kunnen veelal naar re-integratiebureau of emma@work.

Doelgroepen van begeleiding:

- welke doelgroepen worden begeleid tav arbeid
- hoe worden doelgroepen bereikt/geïnformeerd
- welke doelgroepen vallen buiten de boot

Doelgroepen:

1. dagbesteding
2. SW regulier werk / MBO niveau 1-2 (ambulante)
3. vervolgopleiding (MBO-HBO)
4. regulier onderwijs
 - a. met (ernstige) fysieke beperkingen (*)
 - b. met psychische beperkingen

Mytylscholen begeleiden doelgroepen 1 t/m 3, waarbij MBO-niveau 1-2 (punt 2) tevens begeleiding ambulante zorg krijgt. Hierna mist de brug naar arbeid. Dit vraagt om samenwerking tussen ambulante begeleiding en bijvoorbeeld re-integratie.

Ad 4: t.a.v. jongeren met ernstig fysieke beperkingen in regulier onderwijs heerst angst bij werkgever, werk is lastig te combineren met benodigde zorg. Deze doelgroep is moeilijk bereikbaar, maar kan via UWV en via decanen bereikt worden. Voor alle doelgroepen is er wel 'iets', maar vaak is probleem dat er langs elkaar heen gewerkt wordt. Opzet TraJect Den Haag: bij elkaar brengen van partijen.

Ten aanzien van doelgroep geldt dat er verschillen zijn tussen mensen met en zonder arbeidsverleden, en mensen met en zonder uitkering of arbeidscontract.

Doelgroep bestaat ook uit jongeren die elders zijn vastgelopen.

Vanuit scholen is genoemd dat met name de lagere niveaus aandacht vragen, die komen moeilijk aan de slag terwijl ze vaak wel in kleine banen terecht kunnen. Lat moet wat dat betreft niet te hoog gelegd worden. Opmerking hierbij is dat voor deze doelgroep geldt dat zij vaak te laag worden ingeschat (zowel individueel als groep).

Naast doelgroep zijn ook afnemers van belang: CG-raad, BOSK, patiëntenverenigingen, cluster 3 en 4 verenigingen vanuit scholen voor speciaal onderwijs.

De vraag wordt gesteld of een PR-team gevormd moet worden, met iemand van re-integratiebureau (Boa Borea) en UVW om het in andere regio's van de grond te krijgen? Men vraagt zich af of er ook contacten met politiek zijn. Suggestie is om een projectgroep samen te stellen met (afgevaardigden van) de verschillende stakeholders om verdere implementatie te bevorderen.

Samenvatting Marij Roebroek:

Doelgroepen zijn zo goed mogelijk in kaart gebracht, met de bedoeling dit breed te doen, en vervolgens is nagegaan of doelgroepen voldoende bediend worden. Daarbij indeling van VSO uitstroomrichtingen aangehouden, en regulier onderwijs, en met name mensen met ernstig fysieke beperkingen die regulier onderwijs volgen. Uitstroom uit mytylschool: met name voor mensen met MBO 1 niveau is doorstroom naar arbeid moeilijk. Deze komen ook bij TraJect terecht, maar verdienen wel aandacht.

Groep die wat buiten de boot valt is misschien juist de hoog opgeleide groep met ernstig lichamelijke beperkingen, en mensen die vastlopen.

Positionering van TraJect: implementatie ook via poli Jongvolwassenen, daarbij blijkt ook dat het lastig is alle betrokkenen bij elkaar te krijgen.

Opgemerkt wordt dat netwerken enorm belangrijk zijn voor het aan de slag komen. Het verwerven van netwerken is een vaardigheid waar je in de begeleiding ook aandacht aan kunt besteden.

Gezamenlijke uitwisseling en vervolgactiviteiten.

Ten aanzien van implementatie van TraJect zijn de Kenniskring en de polikliniek jongvolwassenen van ErasmusMC gericht op het verder ontwikkelen en implementeren van kennis, en het aanbieden van de beschikbare kennis over TraJect op een goede manier aan organisaties die het toe kunnen en willen passen, zodat cliënten daar voordeel van kunnen hebben.

Informatie van deze werkconferentie wordt gebruikt voor het opstellen van een (vervolg)implementatieplan van TraJect.

Een van de voorstellen is het samenstellen van een projectgroep met vertegenwoordigers vanuit verschillende hoeken; dit voorstel wordt opgenomen in een implementatieplan. Ook is genoemd een PR-team samen te stellen. Petra Crombach ziet vanuit Vilans mogelijkheden hierbij betrokken te zijn.

Landelijk kan het UWV (Wajongteam) betrokken worden; Renske Vonk draagt bij aan het vinden van de juiste contactpersoon binnen het UWV.

Brigitte van Lierop bepleit een aanbod vanuit revalidatie aan de re-integratie, waarbij geprobeerd moet worden partijen te mobiliseren samen te (gaan) werken. Samenwerking tussen revalidatie en re-integratie blijft lastig, en is meestal niet bestaand. Ervaringen van Sophia Den Haag zijn dat een klein re-integratiebureau meer mogelijkheden biedt, omdat alles makkelijker te organiseren is en je te maken hebt met enkele mensen.

Het speciaal onderwijs heeft hier indirect mee te maken - het is een andere groep maar het is wel goed als het aansluit. Freerk wil hierover ook in de toekomst meedenken.

Er wordt afgesloten met de vraag of er behoefte is aan vervolgbijeenkomsten, wellicht in andere vorm en/of met andere betrokkenen. In het speciaal onderwijs wordt tweemaal per jaar een conferentie georganiseerd, met een onderdeel arbeidstoeleiding. Een presentatie van TraJect voor deze doelgroep kan ook bijdragen aan implementatie.

Er is interesse voor een congres om mensen die met arbeid en revalidatie bezig zijn met elkaar in contact te brengen en kennis en ervaringen te delen en uit te wisselen. Crossover heeft de expertise om dit te organiseren, Petra Crombach wil meedenken.